

به عنوان لازمه بحث، بریم سراغ قیاس استثنایی اتصالی.

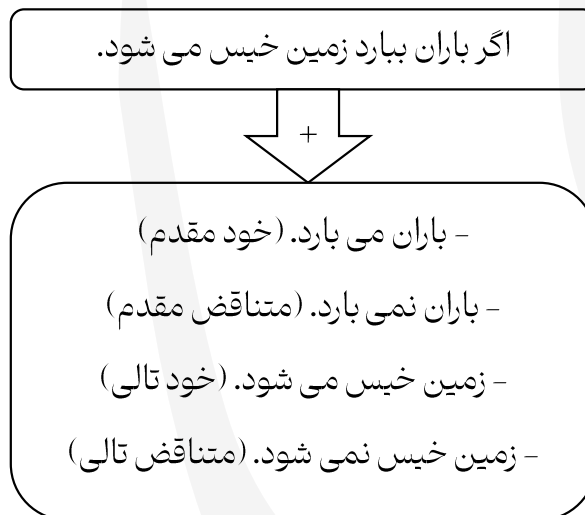
نوبت رسید به قیاس استثنایی متصل که به نظم خیلی ارزش تستیش توو کنکور بالاست و سؤالای جون داری میشه ازش طرح کرد.

خب قیاس استثنایی متصل ساختارش این طوره:

شرطی متصل + حملی = حملی

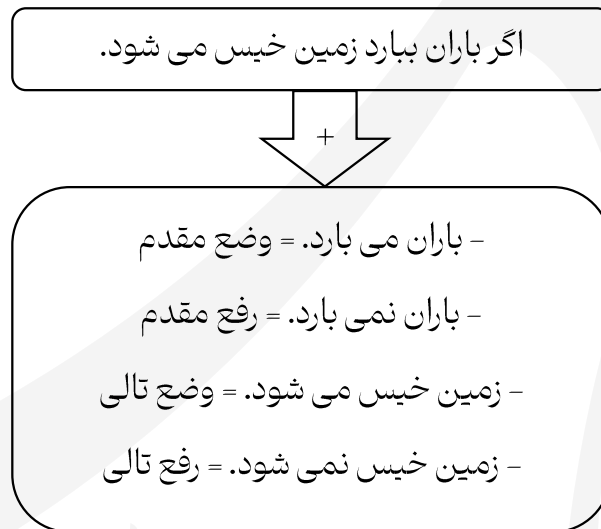
خب این ساختار رو داشته باش. اصل ماجرا توو این قیاس مقدمهٔ دومه. مقدمهٔ دوم یا شرط (مقدم) مقدمهٔ اوله یا مشروط (تالی) مقدمه اوله؛ پس تا اینجا شد دو حالت. حالا همین مقدمهٔ دوم می تونه خود شرط (مقدم) یا مشروط (تالی) باشه، می تونه متناقضشون باشه. این هم دو حالت. مقدمه دوم جمعا چهار حالت می تونه داشته باشه.

این چهار حالت رو با یه مثال بهت توضیح میدم:

اینجا لازمه که با دو تا اصطلاح جدید آشنا بشی. خیلی هم ساده است. هر وقت مقدمهٔ دوم، خود مقدم یا تالی مقدمهٔ اول بود، می گیم وضع (یا اثبات) مقدم یا تالی و اگه متناقض بود می گیم رفع (یا نفی) مقدم یا تالی؛ پس چهار حالت که مقدمهٔ دوم می تونه داشته باشه هر کدومشون یه اسم دارن.

به نمودار زیر دقت کن.

حالا که این رو یاد گرفتی می خوایم ببینیم از این چهار حالت چند تاش معتبره و چند تاش نامعتبر (یعنی چند تاش اگه محتوای صادق بگیره، همیشه نتیجه صادق میده و چند تاش نمیده). با همین مثال باران و زمین خیس بریم جلو:

(۱) **وضع مقدم:** اگر باران ببارد، زمین خیس می شود. + باران می بارد پس حتما زمین خیس می شود.

می بینی که وقتی وضع مقدم میکنی حتما نتیجه می گیری و نتیجه هم درسته و نتیجه ت همیشه وضع تالی؛ پس این حالت معتبره.

(۲) **رفع مقدم:** اگر باران ببارد، زمین خیس می شود. + باران نمی بارد. پس ×

می بینی اینجا نمی شه نتیجه گرفت که زمین خیس نمی شود چون زمین ممکنه به علت های دیگه ای خیس شده باشه؛ پس رفع مقدم معتبر نیست و نمی شه ازش نتیجه قطعی گرفت.

حالا اگه تو از این رفع مقدم نتیجه بگیری، دچار مغالطه شدی و اسمش هم همیشه مغالطه رفع مقدم.

(۳) **وضع تالی:** اگر باران نبارد، زمین خیس می شود. + زمین خیس است. پس ×

بازم می بینی که نمی تونی از اینکه زمین خیس نتیجه بگیری که حتما بارون اومده چون ممکنه زمین به دلیل دیگه ای خیس شده باشه؛ پس وضع تالی هم معتبر نیست.

حالا اگه تو از وضع تالی نتیجه بگیری، دچار مغالطه شدی که اسمش هم همیشه مغالطه وضع تالی.

(۴) **رفع تالی:** اگر باران ببارد، زمین خیس می شود. + زمین خیس نیست. پس باران نیامده است.

اینجا رو ببین وقتی تالی رو رفع میکنی نتیجه ت قطعی و یقینی میشه؛ یعنی وقتی زمین خیس نباشه قطعا هیچ کدوم از علت های خیس شدن زمین در کار نبوده؛ پس حتما بارونی هم در کار نبوده؛ پس رفع تالی کاملا معتبره و نتیجه ش هم میشه رفع مقدم.

الان وقت چیه؟ وقت تست از این مغالطاته!!

کدام یک از استدلال های زیر معتبر است؟

(۱) هرگاه خورشید برآید روز است، روز است پس خورشید برآمده است.

(۲) اگر علی کلاس دوازدهم باشد، یازدهم را گذرانده است، دوازدهم نیست پس یازدهم را نگذرانده است.

(۳) پوریا یا ساعت ۱۰ می رسد یا ساعت ۱۱، ساعت ۱۰ شده و پوریا نرسیده پس ساعت ۱۱ می رسد.

(۴) $p \rightarrow q$ ، پس $\sim p \rightarrow \sim q$

پاسخ: گزینه ۴

بررسی گزینه ها: (۱) وضع تالی است و نامعتبر است. (۲) رفع مقدم و نامعتبر است. (۳) رفع مقدم و نامعتبر است. (۴) رفع تالی و معتبر است.